

יום ג', יט' בטבת תש"ס (28 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום הוא יום פטירתו, בשנת 1871, של ה"כתב סופר" (ר' אברהם שמואל בנימין סופר), בנו הבכור של ר' משה סופר, ה"חת"ם סופר". בהיותו אך בן 25, בשנת 1839, עפ"י צוואת אביו, הוכתר כרב וכראש-ישיבת פרשבורג (בראטיסלאבה של היום) ומילא תפקידים אלה בהצלחה גדולה למשך 32 שנה. ב-1862 ייסד את כולל "שומרי החומות" של עולי הונגריה בירושלים, וסייע בכך להרחיב את היישוב היהודי בעיר הקודש. בסוף ימיו הוכר כמנהיג ראשי של היהדות בהונגריה וכאחד מגדולי הדור באירופה.

על הפסוק בפרשת "אחרי-מות", "את משפטיי תעשו ואת חוקותיי תשמרו ללכת בהם..." [ויקרא יח', 4], מפרש בעל "אור החיים", שיתמיד במעשים הטובים ובשמירת החוקים כדי שילך בהם (=בזכותם) ביום נסעו לדרך כל הארץ. וכעין זה אומר הנביא יחזקאל [לג', 12] "צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו", שאם יהיה צדיק כל ימיו וירשיע לבסוף, הרי זה הפסיד זכותו. בעניין זה כותב בעל "כתב סופר": חז"ל אמרו במסכת קידושין [לט':] "שכר מצווה בהאי עלמא ליכא" (אין ה' מעניק שכר-מצווה בעולם הזה). עם זאת, מצינו בפרקי אבות [ד', ב']: "שכר-מצווה – מצווה...", ופירושו: שכר המצווה הוא התעוררות האדם לקיים אחר-כך מצוות נוספות. הוא שנאמר בכתוב לפנינו: **"את משפטיי תעשו...ללכת בהם"** – כל אימת שאתם עושים מצווה אחת, התכוונו לזכות על-ידה במצוות נוספות וללכת ממדרגה למדרגה בקיום מצוות ה'.

[פרפראות לתורה]

הופיע היום, בשנת תרנ"ח (1898-5658), מאמרו של אמיל זולה **"אני מאשים"**, בגנות האנטישמיות בממסד ובדעת-קהל בצרפת (בעיצומה של פרשת דרייפוס). **הרקע:** הרשעתו של אלפרד דרייפוס, הקצין היהודי היחיד ששירת במטכ"ל הצרפתי, הסעירה למשך שנים רבות את הציבור בצרפת ובעולם כולו, והשפיעה רבות על התפתחות התנועה הציונית. דרייפוס התגייס לצבא הצרפתי וב-1892 הוצב בדרגת סרן והיה כפוף ישירות למטכ"ל. באוקטובר 1894 הוא נעצר בחשד שהעביר מסמכים סודיים לנספח הצבאי של השגרירות הגרמנית בפאריז, והועמד לדין באשמת ריגול. משפטו הסתיים בינואר 1895, דרגותיו נשללו ממנו בטקס משפיל, הוא נידון למאסר עולם ונשלח לרצות את עונשו באי-השדים. העיתונות האנטישמית, שפרחה באותה תקופה בצרפת, ניצלה את המשפט כדי ללבות את השנאה כלפי היהודים. בינתיים התברר שחלק מהמסמכים שהובילו להרשעה, זויפו בידי התביעה או בידי קצינים בכירים במטכ"ל כדי להציל את עורו של קצין אחר, רב-סרן אסטרזהאזי, שהתגלה מאוחר יותר כבוגד האמיתי. הפרשה, עם כל התפתחויותיה, המשיכה להסעיר את צרפת ופילגה אותה לשניים – תומכי דרייפוס, שנמנו בעיקר עם מחנה השמאל ועם הפעילים למען זכויות האדם. ומתנגדיו – האריסטוקרטיה הצרפתית ומפלגות הימין, שהתנגדו לכל הטלת דופי בצבא. **הסערה הגיעה לשיאה היום, יט' בטבת (13 בינואר 1898, למנינים).** עיתונו של קלמאנסו (לימים רה"מ בצרפת), "ל'אורור", פרסם מכתב גלוי לנשיא, שכותרתו **"אני מאשים"**, מאת הסופר הצרפתי אמיל זולה. במכתבו, האשים זולה את המטה הכללי בעלילת-שווא מרושעת, שהביאה להרשעת קצין חף מפשע ולחיפוי על המרגל האמיתי.

[ואלה תולדות...2000]

נוסדה היום הקרן קיימת לישראל (קק"ל) בשנת תרס"ב (1901-5662). ביוזמתו של פרופ' הרמן שפירא, הוקמה מחלקה בתנועה הציונית אשר יעדה לטפל ברכישת וגאולת קרקעות להתיישבות ולנטיעה בארץ. הקק"ל עסקה ועוסקת גם בהכשרת דרכים ברחבי הארץ, בייבוש ביצות, ובפיתוחם של יישובים רבים.

[תאריכון]

יום נעים (עם תפילת יתן טל ומטר לברכה"י)!